

Obleńce pasożytnicze - *Glista ludzka*, wywołująca glistnicę, czyli tzw. chorobę „brudnych rąk”

Glistnica jest to jedna z najczęstszych chorób pasożytniczych przewodu pokarmowego. Wywołana jest przez zakażenie jelita ludzkiego glistą ludzką. **Glista ludzka** to robak płaski (plaziniec) o długości 25 - 40 cm. Najczęściej chorują dzieci. Człowiek zakaża się przez spożycie pokarmów zanieczyszczonych jajami zawierającymi larwy. Jaja pasożyta znajdują się zwykle w kale innego żywiciela. **Do zakażenia dochodzi drogą pokarmową przez połknięcie jaj**, przenoszonych przez brudne ręce, zanieczyszczony kałem pokarm lub wodę. Jaja glisty wydalane z kałem zawierają taką formę zarodka, która nie jest zdolna do zarażenia. Dopiero po 6-tygodniowym rozwoju poza organizmem, w wodzie lub wilgotnej glebie powstaje zakaźna larwa. Po zakażeniu człowieka larwa dostaje się do jelita cienkiego. Tutaj wydostaje się z otoczki jaja, przebija się przez ścianę jelita do naczyń krwionośnych, a następnie z krwią wędrują do oskrzeli i pęcherzyków płucnych. Larwy odrzuczone do jamy ustnej są połykane z płwociną i w ten sposób ponownie dostają się do jelit, gdzie dojrzewają w ciągu 2-3 miesięcy od zakażenia. Glista bytuje w jelicie 13-15 miesięcy. Po tym czasie dochodzi do samowyleczenia, o ile nie nastąpi ponowne zakażenie lub powikłania, np. niedrożność jelita czy zapalenie wyrostka robaczkowego. W jelicie może przebywać nawet kilkaset glist jednocześnie. Samica produkuje ogromne ilości jaj, które są wydalane z kałem.

U glisty ludzkiej występuje **dymorfizm płciowy**, czyli rozróżnienie na dwie płacie: samca (♂) i samicę (♀). Samiec jest mniejszy od samicy.

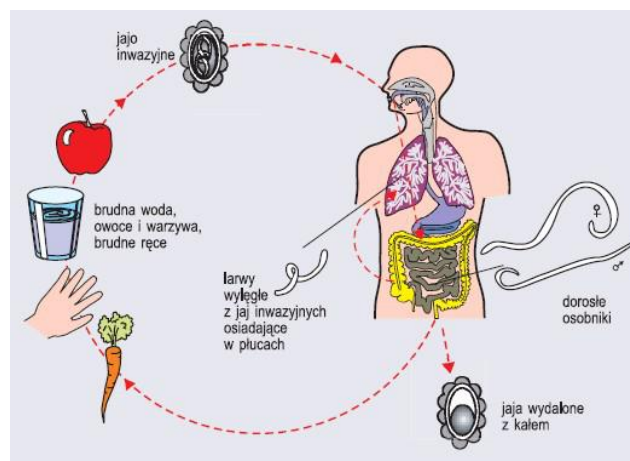
Cykl rozwojowy glisty ludzkiej

Glista ludzka to pasożyt, bytuje w jelicie cienkim człowieka, jest rozdzielnopłciowa, samice są większe (20-40 cm), ciała mają wyprostowane, a samce są mniejsze (do 14 cm długości). Samica składa na dobę 200 tys. jaj, które wydostają się na zewnątrz wraz z kałem żywiciela. Przy odpowiedniej temperaturze, wilgotności i dostępie do tlenu rozwija się w jaju larwa, która może zarażać. Zarażenie następuje po połknięciu jaja, np. na nie mytych jarzynach, truskawkach, palcach. Po połknięciu jaja przez człowieka dostaje się ono do żołądka i jelita. Pod wpływem enzymów trawiennych z osłon jaj wydobywają się larwy. Wyklute z jaj w jelicie cienkim larwy przenikają do naczyń krwionośnych, którymi dostają się poprzez wątrobę, serce i płuca do tchawicy oraz jamy ustnej.

Po ponownym połknięciu wędrują do żołądka i jelita cienkiego, gdzie szybko rosną i po **60 - 70 dniach osiągają dojrzałość płciową i mogą się namnażać**. W tym okresie samica rozpoczyna składanie jaj.

Choroba wywołana przez glisty zwana jest **glistnicą**.

W przewodzie pokarmowym człowieka samice żyją rok.

Objawy glistnicy i możliwe powikłania:

- Wędrownica larw w organizmie** wywołuje objawy skórne i płucne spowodowane reakcją alergiczną. U części osób zarażonych glistą ludzką występują objawy alergiczne, napady duszności
- W czasie wędrówki larw przez płuca** pojawia się ponadto zapalenie oskrzeli, odoskrzelowe zapalenie płuc lub naciek płuca.
- Obecność glist w jelitach** powoduje: nudności, wymioty, biegunki, bóle w jamie brzusznej oraz osłabienie, brak apetytu, bóle głowy, rozdrażnienie, bezsenność.

Objawy tej i innych chorób związanych z obecnością pasożytów, nasilają się wraz ze wzrostem ilości pasożytów. Są efektem braków witaminowo-mineralnych, zniszczonej mikroflory (pożytecznych bakterii bytujących w jelicie) jelita oraz dodatkowo przeciążenie systemu odpornościowego człowieka silnymi toksynami. Toksyny te nieraz latami wydzielane przez obumierające pasożyty zatruwają i wyniszczają organizm chorego w sposób utajony.

Zakażenie *glistą ludzką* może przebiegać bezobjawowo lub też wyrażać się brakiem apetytu, bólami brzucha, nudnościami, wymiotami, zaparciami i biegunkami, silne bóle głowy. Czasem towarzyszy mu może uczulenie (*zmiany alergiczne na skórze, obrzęk twarzy, zapalenie spojówek, kaszel*), niedrożność jelita, zaczopowanie dróg żółciowych.

Objawy bólu głowy (wędrownica larw):

- bóle głowy nie dające się zdiagnozować naukowo
- silne migreny, stres, brak koncentracji
- zakłócenia funkcji psychosomatycznych
- padaczka (epilepsja) lekooporna, schizofrenia

- zapalenie opon mózgowych
- wzmożone uzależnienie alkoholowe
- torbiele, guzy, zmiany w mózgu, wypadnie włosów

Objawy płucne (wędrownica larw):

- kaszel, spastyczne skurcze oskrzeli, duszności, szmer oddechowy, astma;
- płwocina podbarwiona krwią;

- nacieki w płucach;
- podwyższona temperatura;
- niedrożność dróg oddechowych

Objawy ze strony układu pokarmowego:

- brak łaknienia, utrata apetytu;
- nawracające bóle brzucha;
- wzdęcia, nudności, wymioty;
- biegunka lub zaparcia;
- tłuszczowe stolce;

- zmniejszone wchłanianie witaminy A;
- niedrożność jelit;
- silne, kolkowe bóle brzucha, kolka, wymioty podbarwione żółcią.

U dzieci - często występuje niespokojny sen, nadmierna pobudliwość nerwowa, trudności w skupieniu uwagi, zmiany skórne - świąd skóry, pokrzywki, wypryski, zapalenie spojówek. Z czasem może dojść do zahamowania wzrostu i niedoboru masy ciała.

U dorosłych - nudności, brak apetytu, gwałtowne, wodniste, sfermentowane stolce, wiatry, niewielka gorączka, wzdęcia, kurczowe bóle brzucha, niekiedy w okolicy pęcherzyka żółciowego. Kał nie zawiera ropy, ani krwi.

W przypadku rozległego zakażenia rozwija się ostra lub przewlekła biegunka, może dojść do gorszego wchłaniania z przewodu pokarmowego a tym samym niedożywienia organizmu i spadku masy ciała, do rozlanych bólów nadbrzusza lub lekkiego zapalenia pęcherzyka żółciowego.

Dzieci bawiąc się w piaskownicach, na dywanie lub w innych miejscach, posiadając zwierzątko w domu (pies, kot) mogą zostać łatwo zainfekowane. **Jaja glist są wszędzie** - mogą fruwać w powietrzu wraz z kurzem jako wysuszone ekskrementy, choć najczęściej bytują w ziemi. Z jaj wylęgają się w żołądku mikroskopijnej wielkości larwy, które wędrują do płuc, gdzie przepoczwarczają się, a ich odchody powodują podrażnienia i kaszel. Wielokrotnie kaszel ten mylony jest z alergią lub astmą. Kaszel u dzieci może oznaczać nie tylko wirusowe czy bakteryjne przeziębienie, ale również obecność robaków w organizmie i warto to sprawdzić wykonując badania na pasożyty.

Rozpoznanie glistnicy

Rozpoznawanie jest często przypadkowe, np. poprzez zauważenie glisty w kale chorego lub zwymiotowanej treści pokarmowej. W przypadku podejrzenia choroby podstawowe znaczenie ma badanie kału na obecność jaj pasożytów. Przy dolegliwościach płucnych wykonuje się zdjęcie radiologiczne klatki piersiowej. Gdy pojawiają się silne bóle brzucha, napady duszności i wymioty. Jego celem jest eliminacja pasożytów z organizmu. Po 2 tygodniach sprawdza się skuteczność leczenia, badając kał. W razie niepowodzenia, kurację się powtarza. Prawidłowe leczenie prowadzi zwykle do eliminacji pasożytów i ustąpienia dolegliwości. Należy w czasie leczenia i po nim rygorystycznie przestrzegać higieny osobistej, tak aby nie doszło do nawrotu choroby. W tym celu należy **codziennie zmieniać bieliznę pościelową i osobistą, dezynfekować urządzenia sanitarne, dokładnie czyścić podłogę i dywan odkurzaczem, środkami dezynfekującymi**, itp.